

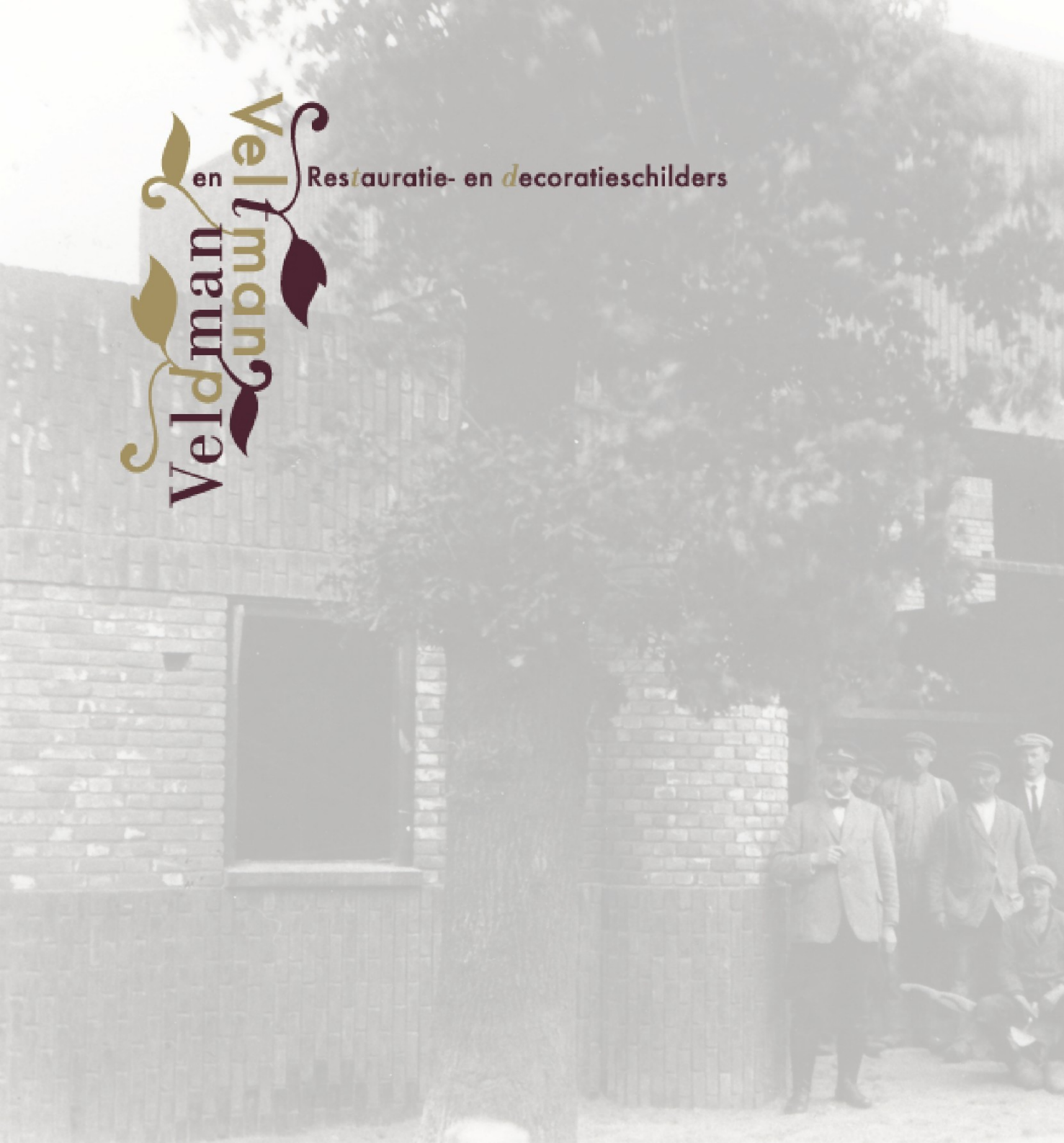

Restauratie- en decoratieschilders

KLEURVERKENNING

Exterieur
Oosterstraat 73
Stadskanaal

Opdrachtgever:

DATA

Gebouw	Slachthuis met aangebouwde schuur
Adres	Oosterstraat 73 9502 EG Stadskanaal
Status	Rijksmonument, monumentnummer 516264
Opdrachtgever	
Begeleidend architect	
Contactpersoon	

COLOFON

Onderzoek en rapportage

Onderzoek in situ
Rapportage gereed27 januari 2025
13 februari 2025

Foto's

Voorblad	Streekhistorisch Centrum Stadskanaal
Archieffoto's	Streekhistorisch Centrum Stadskanaal
Overige foto's	

© Niets uit deze rapportage mag worden overgenomen, verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande (schriftelijke) toestemming van de auteur.

INHOUDSOPGAVE

Data en Colofon	2
1. Inleiding en onderzoeksvraag	4
2. Relevante bouwhistorische informatie	4
3. Onderzoeksmethode	4
4. Toelichting documentatie	4
5. Kleurverkenning	6
6. Conclusies en aanbevelingen	19
7. Bronnen en naslagwerken	20
Bijlage 1	Redengevende omschrijving monumentenregister
Bijlage 2	NCS kleurcodificatiesysteem
Bijlage 3	RAL kleurcodificatiesysteem
Bijlage 4	Archiefphoto's

1. INLEIDING EN ONDERZOEKSVRAAG

In het kader van een herbestemming van het voormalige slachthuis aan de Oosterstraat 73 te Stadskanaal zijn wij benaderd door [REDACTED] één van de nieuwe eigenaren van het gebouw, om een kleurverkenning uit te voeren aan het exterieur van het gebouw.

Doel van het onderzoek is om - voor zover mogelijk - te komen tot een documentatie van de historische verflagen, waarbij de nadruk zal liggen op de mogelijk oorspronkelijke kleurperiode.

2. BOUWHISTORISCHE INFORMATIE

Het slachthuis, ontworpen door de destijds gemeentelijk architect Otto Linzel, werd in 1925 gebouwd. Het gebouw is vormgegeven in een kubistisch expressionistische stijl die doet denken aan de Amsterdamse School. Het kubistisch karakter van het gebouw blijkt bijvoorbeeld uit de kubusachtige bouwvolumes van verschillende hoogten, die tezamen het slachthuis vormen.

Het exterieur vertoont nog redelijk gaaf zijn oorspronkelijke verschijningsvorm.

Een ingrijpende visuele wijziging aan de voorgevel zijn de dichtgezette deuropeningen. Dit is in 1976 gebeurd.

Tot 1984 had het gebouw de functie van een openbaar slachthuis. Daarna werd het overgenomen door een particuliere slachter.

In 2012 nam de gemeente Stadskanaal het rijksmonument over.

Vanaf dat moment is het gebouw in verval geraakt.

Er is tijdens de situatie van de kleurverkenning sprake van een slechte onderhoudsstaat van het gebouw.

Er is veel rot houtwerk. Een aantal ramen en deuren is volledig dichtgezet met plaatmateriaal. De dubbele toegangsdeur is afgetimmerd met plaatmateriaal.

Niet alle ramen zijn oorspronkelijk (raamroedes ontbreken). Een aantal

deuromlijstingen is eveneens niet oorspronkelijk (hardhout). De oorspronkelijke daklijst van muurdeksels is deels vervangen.

3. ONDERZOEKSMETHODE

De stratigrafiën zijn zoveel mogelijk gezet op representatieve en oorspronkelijke onderdelen van het exterieur.

In de zo ontstane kleurtrappen zijn de verschillende verflagen opeenvolgend blootgelegd met een scalpelmesje en vervolgens genummerd en gecodeerd. Daarnaast, en waar het zetten van een kleurtrap niet mogelijk of noodzakelijk was, zijn op diverse onderdelen controlepunties uitgevoerd om toch een indruk te krijgen van de opbouw.

Van een afgetimmerde deur is plaatmateriaal deels losgehaald om de oorspronkelijke deur te kunnen onderzoeken.

4. TOELICHTING DOCUMENTATIE

In de overzichtsfoto's worden de beschreven onderzoeksplaatsen (genummerde stratigrafieën) weergegeven met rode cirkels.

De overige onderzoeksplaatsen en de puncties worden weergegeven met blauwe cirkels.

Wanneer het een onder- of achterliggend onderdeel betreft wordt dit weergegeven met een onderbroken cirkel.

Stratigrafieën worden genoteerd in tabellen naast een foto van de stratigrafie.

In de tabellen staat de S met nummer in het vak linksboven voor de betreffende stratigrafie.

In de tweede kolom staat een omschrijving van de kleur.

In de derde kolom staat soms een kleurcode, of informatie over de afwerklaag.

De kolom met romeinse cijfers geeft de vermoedelijke eindlaag van een kleurperiode weer.

In de laatste kolom met kleurvlakjes wordt soms een datering weergegeven van een belangrijke kleurperiode.

Over de puncties wordt op soms op dezelfde en soms op een andere manier informatie gegeven middels een beschrijving naast een foto van de punctie.

De kleuren zoals deze digitaal worden weergegeven, geven slechts een indicatie van de daadwerkelijke kleur, en moeten daarom altijd worden gecontroleerd aan de hand van een kleurenwaaier.

De kleuren worden gecodeerd naar het kleurencodificatiesysteem NCS en RAL (zie bijlage 2 en 3).

Hierbij krijgen alleen de oudste en meest relevante kleurperiodes een kleurcode toegekend.

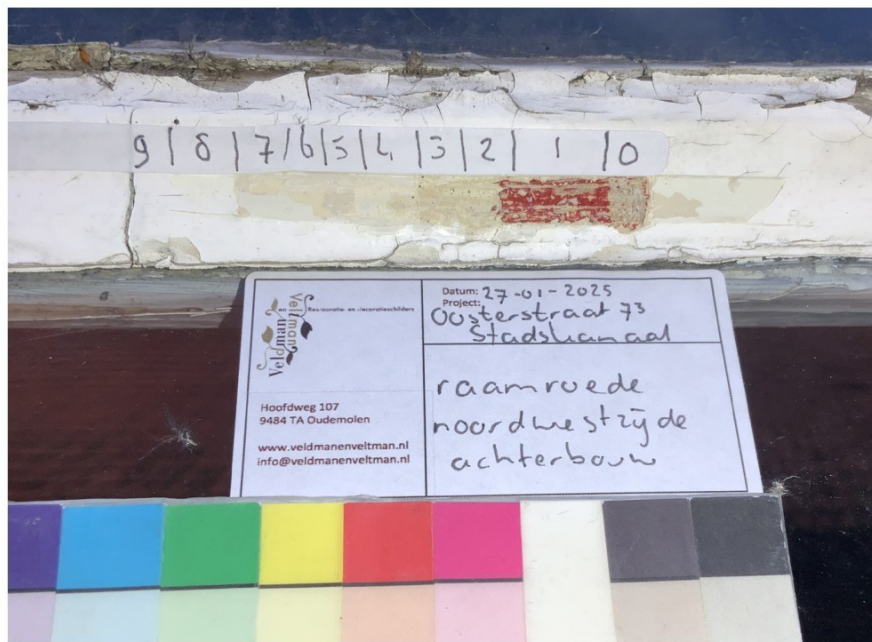
Genoemde kleuren en kleurcodes zijn indicatief, aangezien de aangetroffen kleuren door allerlei omstandigheden kunnen zijn beïnvloed, zoals vervuiling, verbleking/verdonkering maar ook door het blootleggen met behulp van het scalpelmesje.

5. KLEURVERKENNING

Onderzoeksplaatsen noordwestzijde achterbouw

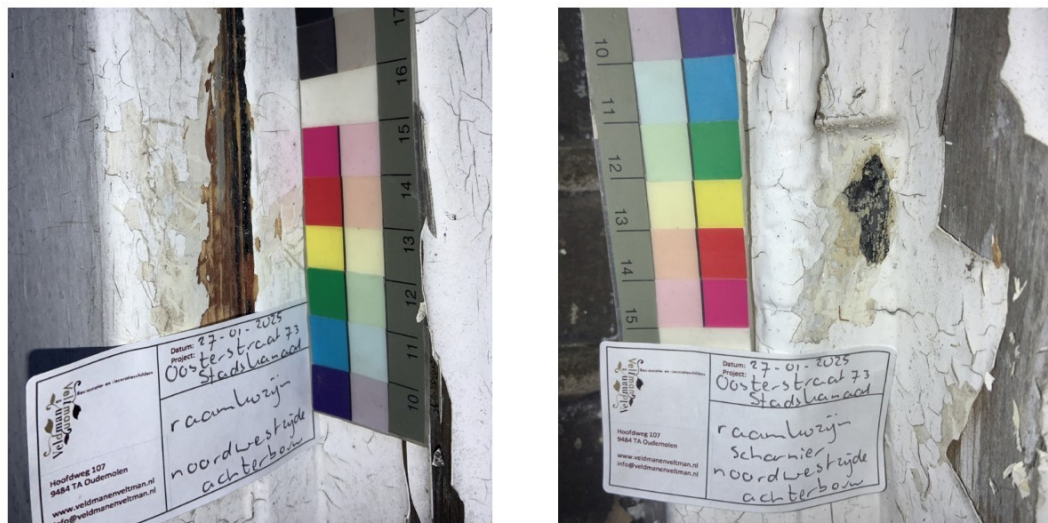

S 1	Raamroede, noordwestzijde achterbouw			
0	stopverf	drager		
1	rood, oliekrystallen	S 2570-Y80R	I	
2	grijs crème		II	
3	lichtgeel		III	
4	crème		IV	
5	crème		V	
6	lichtgeel		VI	
7	crème		VII	
8	wit	hoogglans	VIII	
9	wit	huidig	IX	

De oudste rode afwerking is duidelijk een olieverfafwerking, met de hiervoor kenmerkende zichtbare kristallen. Alle hierna volgende lichte afwerklagen lijken visueel synthetisch te zijn.

De raamroede hierboven is nagenoeg de enige oorspronkelijke die wij hebben aangetroffen. Overige raamroedes van diverse ramen lijken net iets afwijkend te zijn afgewerkt voor wat betreft de vorm van de raamroede. Deze raamroedes bevatten over het algemeen ook geen volledig verfpakket, maar slechts een aantal lichte synthetische afwerklagen.

P 1 Raamkozijn met scharnier noordwestzijde achterbouw

Hierop wordt, onder eenzelfde verpakket van lichte lagen als op de raamroede werd aangetroffen, fragmentarisch een oudste afwerking aangetroffen in zwart. [REDACTED]

De verflaag bevat duidelijk oliekristallen, net zoals bij de rode oudste afwerking op de raamroede het geval is.

Onder de zwarte afwerking op het raamkozijn lijkt een roodbruine grondlaag aanwezig te zijn.

NB

Op andere plaatsen op ramen en kozijnen aan de noordwestzijde van de achterbouw werd nergens meer de oudste afwerking aangetroffen.

Onderzoeksplaatsen noordwestzijde bouw

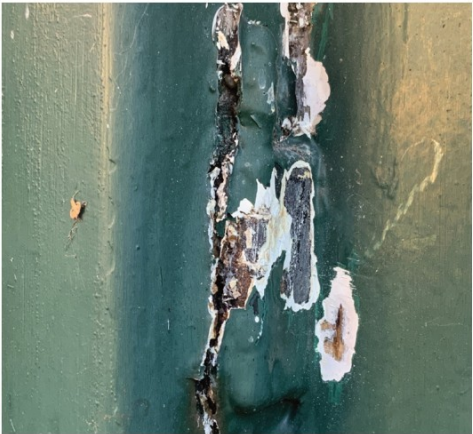

S 2	Raamkozijn, noordwestzijde			
0	grenen	drager		
1	roodbruin	grondlaag? S 6030-Y70R	I?	
2	crème	vanaf hier synthetisch	II	
3	crème		III	
4	geel crème		IV	
5	crème	dik, plamuur?	V	
6	diep donkergroen	met grondlaag	VI	
7	donkergroen	hoogglans	VII	
8	donkergroen	huidig	VIII	

P 2 Scharnier raamkozijn noordwestzijde

Op een scharnier op het raamkozijn worden restanten aangetroffen van een oudste afwerking in zwart.

S 3	Regenpijp, noordwestzijde			
0	zink	drager		
1	groen	S 5040-G20Y	I	
2	donkergroen	S 7020-G10Y	II	
3	okergeel	S 4050-Y20R	III	
4	groen		IV	
5	donkergroen	hoogglans	V	
6	donkergroen	huidig	VI	

Onderzoeksplaats voorzijde, verdieping

P 3 Raam en raamkozijn

Hierop werd alleen een aantal lichte, synthetische afwerkingen aangetroffen.

Hieronder werden fragmenten aangetroffen van een donkere laag op het raam en een roodbruin op het kozijn.

Dit lijken grond/conserveerlagen te zijn.

Onderzoeksplaats zuidoostzijde

P 4 Deurkozijn

Hierop werden restanten aangetroffen van een mogelijk oudste afwerking in zwart.

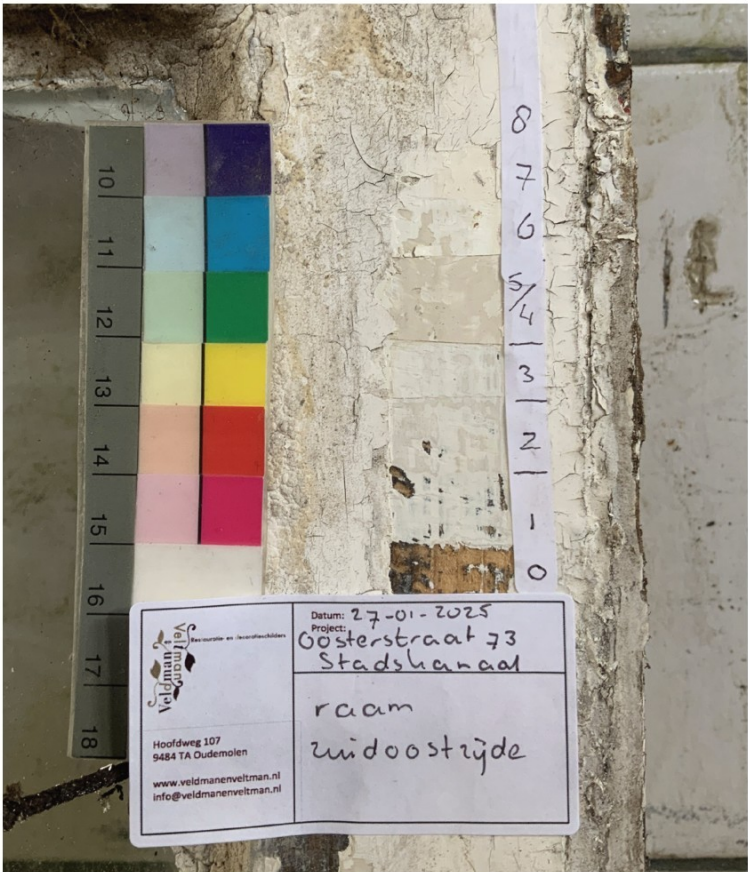

Onderzoeksplaats zuidoostzijde

Van dit losstaande raam is de buitenzijde onderzocht.

S 4	Raam, zuidoostzijde			
0	grenen	drager		
1	crème	RAL 9001	I	
2	crème		II	
3	wit		III	
4	crème geel		IV	
5	crème		V	
6	wit		VI	
7	wit	hoogglans	VII	
8	wit	huidig	VIII	

Het verpakket lijkt uit synthetische afwerkingen te bestaan.
Onder de oudste crème werd op een aantal plaatsen een donkere laag aangetroffen. Deze is op de naastgelegen afbeelding zichtbaar bij 0.
Dit lijkt een grond/conserveerlaag te zijn.

Onderzoeksplaatsen zuidoostzijde achterbouw

Onderzoeksplaatsen toegangen achterzijde

P 5 Scharnier deurkozijn zuidoostzijde

Op een scharnier op het deurkozijn worden restanten aangetroffen van een oudste afwerking in zwart.

P 6 Deur, stijlen en regels

Op de vermoedelijk oorspronkelijke deur is op de stijlen en regels slechts een aantal groene afwerklagen aangetroffen. Het zijn synthetische verflagen.

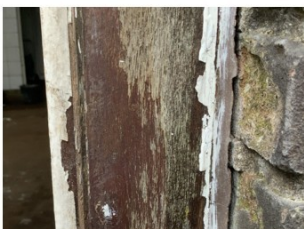
P 7 Deur, paneel

Het paneel is vermoedelijk van asbest. Onder een aantal groene synthetische afwerklagen zijn visueel donkere fragmenten waargenomen.

P 8 Luifel

De grindbetonnen luifel bevat een aantal synthetische afwerklagen. De oudste is een blauw, waarna een witte en de huidige groene afwerking volgen. Op andere plaatsen van het gebouw zijn grindbetonnen onderdelen ongeschilderd aanwezig.

P 9 Deurkozijn achteringang

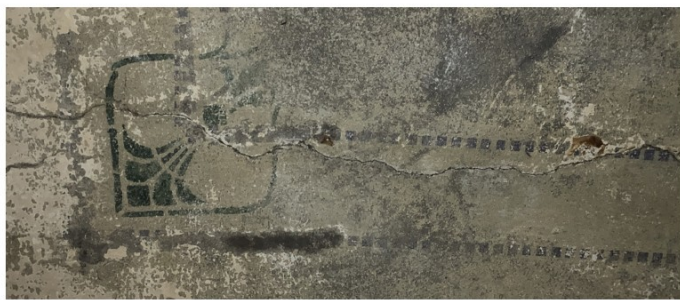
Dit kozijn is van hardhout en daarmee niet oorspronkelijk. De oudste afwerking is een bruine beits.

Interieur voormalige kantoorruimte

Hoewel het interieur buiten ons onderzoek valt, willen wij toch graag een aantal opvallende waarnemingen omtrent het oorspronkelijke kleurgebruik in de voormalige kantoorruimte benoemen.

Er lijkt in deze ruimte goed te zijn uitgepakt in kleurgebruik direct na de bouwtijd. Op onderstaande afbeeldingen van diverse onderdelen zijn deze bevindingen zichtbaar.

sjablonen op het plafond

een lila band op de wand boven de lambrisering

houtwerk in indigo

*een lambrisering met stijlen en regels in indigo
en getamponneerde panelen in paars*

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De conclusies moeten worden gelezen als veronderstellingen, welke wij baseren op onze onderzoeksresultaten in samenhang met een aantal gegevens uit gebruikte bronnen.

Ze zijn bedoeld om tot gedachtevorming te komen omtrent de mogelijk oorspronkelijke uitmontering van het exterieur, en moeten dus niet gelezen worden als enige juiste waarheid.

De kleurverkenning heeft helaas geen duidelijk beeld opgeleverd van de oorspronkelijke kleurige uitmontering van het voormalige slachthuis in 1925.

Het lijkt erop dat ergens in het verleden bij een schilderbeurt ooit grondig is kaalgehaald alvorens een nieuwe verflaag werd aangebracht.

Wij hebben vooral synthetische verflagen aangetroffen, welke te dateren zijn vanaf de tweede wereldoorlog.

De enige duidelijk oudere olieversprekanten welke wij hebben aangetroffen waren aanwezig op een raam en raamkozijn aan de noordwestzijde van de achterbouw.

Dit betreft een rood op het raam en een zwart op het kozijn.

Echter, wanneer wij een archieffoto van 1926, een jaar na de bouwtijd, bekijken (zie bijlage 4) zien we daar ramen die licht afgewerkt waren en kozijnen die in een donkere middentoon waren afgewerkt. Het is duidelijk dat we daar geen ramen en kozijnen zien in de door ons aangetroffen rood-zwart combinatie.

Een archieffoto van tijdens de bouw in 1925 (zie bijlage 4) laat alleen houtwerk zien van kozijnen en dorpels. De ramen waren nog niet aanwezig.

Het houtwerk lijkt redelijk donker van kleur, maar is duidelijk nog niet afgewerkt. Mogelijk zien we hier een donkere grond/conserveerlaag. Dit correspondeert in ieder geval wel met restanten van een donkere oudste afwerklaag welke wij aantreffen op een aantal plaatsen, en die wij als grond/conserveerlaag hebben geïnterpreteerd.

Hoewel er met ons onderzoek geen aanknopingspunten zijn gevonden om de oorspronkelijke kleurstelling vast te kunnen stellen, ligt het gezien de bouwtijd van het pand wel voor de hand dat er expressieve kleuren zijn gebruikt.

Mede ook door het uitbundige kleurgebruik dat wij aantreffen in het voormalige kantoor in het interieur wordt dit idee bevestigd.

Wanneer wij de archieffoto uit 1926 proberen te interpreteren op mogelijk kleurgebruik, is allereerst duidelijk dat de kozijnen zijn geschilderd in een donkere middentoon, de ramen in een lichte toon en de deuren in een lichte middentoon.

Kleuren die voor die tijd goed denkbaar waren zijn rood, groen, blauw en geel, maar ook paars, zwart en oranje kwamen voor.

De kleuren zijn over het algemeen in ieder geval helder.

Het is raadzaam om tijdens de restauratie alert te zijn op onderdelen die nu aan het zicht onttrokken zijn en mogelijk nog nieuwe informatie kunnen verschaffen over het oorspronkelijke kleurgebruik.

De dubbele deuren, die nu afgedekt zijn met Tresaplaten, zijn bijvoorbeeld interessant voor verder onderzoek.

Het verdient aanbeveling om representatieve proefvlakken op te zetten van beoogde nieuwe kleurkeuzes. Naar aanleiding van deze kleurproeven kan er zonodig nog enigszins bijgesteld worden, zodat er een goede samenhang ontstaat tussen de verschillende kleuren.

Er zou voor het houtwerk gekozen kunnen worden voor een (modern) lijnolie verfsysteem op het houtwerk, om het oorspronkelijke karakter van de geschilderde onderdelen zo veel mogelijk te benaderen.

Er zijn momenteel goede lijnolieverven op de markt die zijn aangepast aan de huidige maatstaven op het gebied van duurzaamheid en gebruiksvriendelijkheid.

Verder verdient het aanbeveling om de verflagen op de grindbetonnen onderdelen te verwijderen.

7. BRONNEN EN NASLAGWERKEN

Bronnen

- Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (17-10-2000). Monumentnummer: 516264 Oosterstraat 73 9502 EG Stadskanaal. Geraadpleegd op 27-01-2025, via <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/516264>
- Beeldbank Groningen, geraadpleegd op 27-01-2025, via <https://www.beeldbankgroningen.nl/beelden/?mode=gallery&view=horizontal&q=slachthuis%20stadskanaal&rows=1&page=1>

Naslagwerken

- Haslinghuis, E. J./ H. Janse, 1997: Bouwkundige termen, Verklarend woordenboek van de westerse architectuur- en bouwhistorie, Leiden.
- Bot, P., 2009: Vademecum historische bouwmaterialen, installaties en infrastructuur, Alphen aan de Maas
- Denslagen, W.F./ A. de Vries, 1984: Kleur op historische gebouwen, Den Haag

Bijlage 1 Redengevende omschrijving monumentenregister

Monumentnummer*: 516264

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 17 oktober 2000
Kadaster deel/nr: 82772/27

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Stadskanaal		Stadskanaal		Groningen			
Straat*	Nr*	Huisletter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Oosterstraat	73			9502 EG	Stadskanaal		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Onswedde		B					7760

Omschrijving**

Inleiding

SLACHTHUIS met aangebouwde SCHUUR, ontworpen in 1925, waarschijnlijk door de toenmalige gemeentearchitect O. Linzel. Het oorspronkelijk als openbaar slachthuis gebouwde pand is vormgegeven in een kubistisch expressionistische bouwtrant. Sinds ongeveer 1984 is het pand in gebruik als particulier slachthuis en is de plattegrond iets gewijzigd en hebben er enkele wijzigingen in de gevels plaatsgevonden. Het schuurgedeelte is later verlengd met een garage. Als geheel hebben deze ingrepen het aanzicht niet op storende wijze aangetast. Bij het slachthuis is later een vrijstaande schuur gebouwd die buiten de bescherming valt. Het slachthuis is nog een van de weinig overgebleven voorbeelden in de provincie, die nog in gebruik zijn.

Het pand is iets teruggerooid gelegen op de hoek van de Oosterweg en de weg naar de voormalige gasfabriek. Bij het pand staan drie groene beuken.

Omschrijving

SLACHTHUIS met schuur opgetrokken in decoratief gemetselde bruine baksteen op een trasmaan van rood-bruine, verticaal gemetselde klinkers. Het pand bestaat uit een aantal bouwvolumes van verschillende hoogte onder plat dak, met een hoekschoorsteen aan de voorzijde. De gevels worden geleed door dubbele en enkele vensters met horizontale roedenverdeling, die

aan de bovenzijde worden afgesloten door een over alle gevels doorlopende, verticaal gemetselde gevelband van rood-bruine baksteen. De verspringende voorgevel (zuidwest) heeft twee dubbele vensters met roedenverdeling, en twee later dichtgemetselde deuropeningen. In het erachter, erboven uitstekende deel van de hogere volumes een viertal smalle, liggende vensters. De noordwestgevel heeft een dubbel venster met roedenverdeling en twee, later deels dichtgezette, dubbele vensters met tweeruits bovenlichten (oorspronkelijk drie vensters).

In de zuidoostgevel bevinden zich in het midden hoge dubbele houten deuren met twee deurlichten onder een grindbetonnen luifel steunend op twee halfronde gemetselde muurpijlers met verticale decoratieve band van grindbeton. Aan weerszijden van deze entree een staand drieruits venster. In de iets terugliggende zuidoostgevel een vernieuwde deur onder een gepleisterde betonlaten met aan de rechterzijde een halfronde gemetselde muurpijl met betondecoratie, en erboven een smal liggend venster.

De achtergevel (noordoost) heeft een dubbel venster met roedenverdeling, en klein venster (niet origineel) en een deur (oorspronkelijk een dubbel venster). Het hogere bouwvolume heeft aan de achterzijde bovenin een driedelig venster met horizontale roeden.

Aan de achterzijde van dit volume is de SCHUUR gebouwd onder een plat dak. De zuidoostgevel van de schuur heeft een dubbel venster, twee deuren en een klein smal venster, en garagedeuren (niet oorspronkelijk). De noordwestgevel van de schuur was niet zichtbaar.

Het INTERIEUR valt wegens wijzigingen van de plattegrond buiten de bescherming van rijkswege.

Waardering

Slachthuis met aangebouwde schuur van algemeen belang vanwege cultuur- en architectuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een klein slachthuis uit 1925
- vanwege de opvallende, kubistische vormgeving
- vanwege het expressieve materiaalgebruik
- vanwege de typologische zeldzaamheid in de provincie Groningen
- vanwege de onopvallende, teruggerooid ligging aan het Stadskanaal.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Slachthuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 27 januari 2025

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 27 januari 2025

Bijlage 2 NCS kleurcodificatiesysteem (natural Color System)

Het NCS systeem begint met zes elementaire kleuren, die door mensen als “zuiver” worden waargenomen. Bijvoorbeeld, de elementaire rode kleur is slechts rood, niet een rood met een weinig geel of een roodachtig-blauw. Deze zes elementaire kleuren corresponderen met de waarneming van kleur in onze hersenen.

De vier chromatische elementaire kleuren zijn Geel (Y), Rood (R), Blauw (B) en Groen (G), en de twee niet chromatische elementaire kleuren Wit (W) en Zwart (S). Alle andere kleuren kunnen worden beschreven aan de hand van visuele gelijkenis van de elementaire kleuren. Deze gelijkenissen zijn de elementaire attributen (geelheid, roodheid, blauwheid, groenheid, witheid en zwartheid). De NCS notaties zijn gebaseerd op hoeveel een bepaalde kleur op twee of meer van deze zes elementaire kleuren lijken. Wanneer het NCS systeem bekend is, is het mogelijk om de kenmerken van een kleur door zijn notatie te beoordelen. Bijvoorbeeld: hoeveel zwartheid, hoeveel verzadiging, en welke kleurtoon? Dit helpt om kleuren te communiceren, te specificeren, te controleren en te identificeren. De NCS notaties beschrijven de zuiver visuele eigenschappen van de kleur en hebben niets te maken met het mengen van pigment of reflectiecurves enz. te doen.

DE NCS COLOUR SPACE

In het drie-dimensionele model die de NCS Kleuren Ruimte wordt genoemd, kunnen alle denkbare oppervlaktekleuren worden geplaatst en zo een nauwkeurige NCS notatie worden gegeven.

Om de kenmerken van kleur die in de NCS Notatie zijn gemakkelijker te begrijpen, is de dubbele kegel verdeeld in twee tweedimensionale modellen, de NCS Kleuren Cirkel en de NCS Kleurendriehoek

DE NCS COLOUR CIRCLE

De NCS Kleurencirkel is een horizontale sectie door het midden van de kleurenruimte die van bovengenoemd wordt gezien waar de vier chromatische elementaire kleuren als de hoofdpunten van een kompas worden geplaatst.

Elk kwadrant tussen twee elementaire kleuren is verdeeld in 100 gelijke stappen, waar elke 10de stap in de NCS Kleuren Cirkel wordt getoond. De kleurtoon van de kleur vindt u in de NCS Kleuren Cirkel beschrijft of de kleur een gele of geelachtige rode enz. is. In het cijfer is de kleurtoon G30Y, een groene kleur (70%) met 30% rood.

De zuivere grijze kleuren hebben geen kleurtoon en de nuance notatie wordt gegeven die gevolgd wordt door de - N om Neutraal te beschrijven. De zuivere grijze schaal is een schaal van wit tot zwarte en wij verstrekken de kleurstenen van de S 0300-N, dat wit is, tot S 9000-N dat zwart is.

DE NCS COLOUR TRIANGLE

De NCS Kleurendriehoek is een verticale sectie door de kleurenruimte voor de verschillende kleurtonen. De basis van de driehoek is de grijze schaal van witte (W) naar zwart (S) en de top van de driehoek is maximale verzadiging (C) in de huidige kleurtoon, hier Y90R. In de driehoek kunt u de nuance van de kleur vinden, die de visuele hoeveelheid wit, zwart en verzadiging toont.

Daarnaast zullen alle kleurnuances met dezelfde kleurtoon te vinden in een driehoek (een enkele kleur familie).

DE NCS NOTATIE

De notatie is gebaseerd op hoeveel van een gelijkenis een kleur heeft van de zes elementaire kleuren NCS: wit, zwart, geel, rood, blauw en groen. Wanneer het NCS systeem bekend is, is het mogelijk om de kenmerken van een kleur te beoordelen door de notatie. Bijvoorbeeld: hoeveel zwart, hoeveel chromaticness, en wat is de kleurtoon? Dit helpt om te communiceren en specificaties te controleren en om de kleuren te identificeren. De NCS notaties beschrijven de visuele eigenschappen van de kleur en hebben helemaal niets te maken met het mengen van pigmenten of reflectie bochten etc, die variëren van fabrikant tot fabrikant.

Laten we S 3020-G30Y als voorbeeld nemen.

De aanwezigheid van een S in een NCS notatie toont aan dat het een van de 1.950 NCS gestandaardiseerde kleuren is. De volgende twee cijfers geven van de kleur percentage van het zwart aandeel. De volgende twee getallen tonen het percentage van de chromaticness (verzadiging).

Deze twee getallen bij elkaar opgeteld en afgetrokken van 100 houdt u het percentage van de kleur van de witheid over. In dit geval $100\% - (30\% + 20\%) = 50\%$ witheid.

Als groep van vier getallen verwijst dit naar de nuance van de kleur. Het volgende deel van de NCS notatie geeft aan bij welke kleurtoon-familie deze notatie behoort. De eerste letter, G, ter aanduiding van

Groen (Green) , het volgende nummer laat ons weten dat 30% van de kleurtoon aangeduid met de laatste letter - in dit geval Y voor geel (Yellow) is. Dus het is een groene kleur (70%) met 30% geel. Dit deel van de NCS notatie wordt aangeduid als de kleurtoon.

Bijlage 3 RAL kleurcodificatiesysteem

RAL is een coderingssysteem om kleuren van verf en andere coatings te definiëren. Het systeem is in 1927 in Duitsland ontwikkeld; RAL staat voor ReichsAusschuss für Lieferbedingungen. De standaard wordt beheerd door het Deutsches Institut für Gütesicherung und Kennzeichnung e.V.

Deze lijst had in 1927 oorspronkelijk 40 kleuren. Thans zijn er 210 kleuren gedefinieerd. In beginsel zijn het verfkleuren. De kleuren werden fysiek vastgelegd en met laboratorium-zorgvuldigheid gereproduceerd.

Een bepaald kleurnummer heeft een unieke kleurnaam (dat wil zeggen uniek in deze lijst) en is vertaald in 6 talen (Duits, Engels, Frans, Spaans, Italiaans, Nederlands).

Deze kleurdefinities zijn standaard geworden in industrie, bouw en verkeersveiligheid.

Bijlage 4 Archieffoto's

Bron: Beeldbank Groninger Archieven, via Streekhistorisch Centrum Stadskanaal.

Titel/opschrift: Oosterstraat. Beschrijving: Werknemers van het slachthuis aan de Oosterstraat te Stadskanaal

Identificatienummer: NL_MSTA_11-26133_1. Datering wordt niet gegeven

*Bron: Beeldbank Groninger Archieven, via Streekhistorisch Centrum Stadskanaal.
Titel/opschrift: Gemeentehuis personen. Beschrijving: Gemeentelijk slachthuis
Identificatienummer 13094 Datering 1926-11-12*

